

Onderwerp:

Position Paper van De Nederlandsche Bank
Rondetafelgesprek Cryptocurrencies/ICO's, d.d. 24 januari 2018

Betalingsverkeer en
Marktinfrastructuur
Betalingsverkeer beleid

Innovatie verandert het betaallandschap

Nederland heeft een veilig, betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer, dat voortdurend innoveert. Een stabiel en betrouwbaar geldstelsel is van essentieel belang voor de economie. DNB staat positief tegenover innovatie in het betalingsverkeer en meer algemeen in de financiële sector. Nieuwe toetreders en technologieën verrijken de keuzemogelijkheden van gebruikers en leggen druk op bestaande spelers om ook te innoveren.

Datum

23 januari 2018

De rol van crypto's

Bitcoin en andere crypto's, er zijn er wereldwijd bijna 1300, zijn bedacht en ontwikkeld om buiten het bestaande geldstelsel een nieuw systeem te ontwikkelen waarbinnen onderling waarde overgedragen kan worden op basis van cryptografie, zonder tussenkomst van derden zoals (centrale) banken. Voorstanders van crypto's spreken daarom over munten, valuta's en betalen. Echter, Bitcoin en vergelijkbare crypto's vervullen nu niet de functie van geld. Er wordt in de praktijk nauwelijks mee betaald, ze zijn geen algemeen geaccepteerd en stabiel ruilmiddel, noch een geschikte rekeneenheid of betrouwbaar opspottmiddel. Daarmee zijn op dit moment monetaire beleidsimplicaties ook niet aan de orde.

Desondanks verheugen Bitcoin en andere crypto's zich in de warme belangstelling van centrale banken en toezichthouders op de financiële sector. Ook DNB deelt deze belangstelling en wel vanuit twee rollen: Allereerst de rol van hoedster van de financiële stabiliteit en een efficiënt en robuust betalingsverkeer, daarnaast vanuit haar rol als prudentieel toezichthouder op de financiële soliditeit en de integriteit van financiële ondernemingen.

Hoedster financiële stabiliteit en efficiënt en robuust betalingsverkeer

De uitstaande waarde van de cryptomarkt is relatief beperkt (als zij wordt afgezet tegen de liquiditeit in officiële valuta's zoals de dollar en de euro) waardoor de cryptomarkt op dit moment geen risico vormt voor de financiële stabiliteit.

Wel kan bijvoorbeeld de recente waardedaling van sommige crypto's hebben geleid tot verliezen voor consumenten en bedrijven. Beleggers moeten beseffen dat er bij een plotselinge waardedaling van crypto's en Initial Coin Offering (ICO) tokens geen enkel vangnet is. Al in 2013 heeft DNB het publiek gewaarschuwd voor de risico's van Bitcoin en andere crypto's vanwege de afwezigheid van toezicht, van een garantiestelsel en van een verantwoordelijke partij waar verhaal kan worden gehaald.

Daar waar DNB de crypto's niet beschouwt als geld, ziet DNB wel degelijk de mogelijkheden van de technologie achter Bitcoin, de blockchain. DNB volgt de ontwikkelingen daarvan op de voet en experimenteert zelf ook om de benodigde kennis op te doen. DNB heeft sinds 2015 vier prototypen van een crypto gebouwd op basis van blockchain. Niet om zelf een cryptomunt te lanceren, maar uitsluitend om de techniek beter te begrijpen. De uitkomsten van deze onderzoeken bevestigen dat de techniek nog niet volwassen genoeg is om een rol te spelen in ons betalingsverkeer (te traag, te weinig transacties per seconde, niet duurzaam), maar wel interessant is en wellicht op termijn mogelijkheden kan bieden voor transacties in de financiële wereld en daarbuiten (bijvoorbeeld een blockchain waarin de herkomst van voedsel per stap in de voedselketen wordt vastgelegd).

Integriteitstoezicht

Het integriteitstoezicht van toezichthouders en centrale banken richt zich op de voorkoming van witwassen en het financieren van criminele of terroristische activiteiten. Banken vervullen hier een prominente rol als poortwachter tot het geldstelsel. Zoals eerder gezegd functioneren Bitcoin en andere crypto's buiten ons geldstelsel. Echter, Bitcoin ontleent, net als andere crypto's, zijn waarde nog altijd aan de vergelijking met de valuta's uit het officiële geldstelsel en dus is er een moment waarop de crypto-wereld en ons geldstelsel elkaar raken. Dat is namelijk het moment dat crypto's op cryptobeurzen of via elektronische crypto-portemonnees worden omgezet in euro's, dollars of andere valuta's. Dit is het punt waarop geldstromen met mogelijk verdachte achtergronden de officiële economie in- en uitgaan, en daar kan wat DNB betreft toezicht noodzakelijk zijn. Het is dan ook

positief dat er in december 2017 overeenstemming is bereikt tussen de lidstaten om de reikwijdte van de 4^e Witwasrichtlijn uit te breiden naar cryptobeurzen en uitgevers van crypto-portemonnees. DNB acht een spoedige implementatie van deze uitbreiding in Nederlandse wet- en regelgeving zeer wenselijk.

Verder ziet DNB erop toe dat banken en andere financiële ondernemingen die betaalrekeningen en andere diensten aanbieden aan cryptobedrijven, afdoende maatregelen treffen om de mogelijk daaruit voortvloeiende financieel-economische criminaliteitsrisico's adequaat en aantoonbaar te beheersen. Hierbij kan gedacht worden aan naleving van de regels met betrekking tot de acceptatie van cliënten – regels inzake de zogenoemde 'customer due diligence'. Wanneer het handelen van die cliënten integriteitsgevoelige activiteiten betreft - en dat is het geval als het gaat om zakelijke crypto-gerelateerde activiteiten - strekt het toezicht van DNB zich ook uit tot de bedrijfsvoering van financiële ondernemingen met betrekking tot afgeleide integriteitsrisico's die zij lopen.

Soliditeit van financiële instellingen

Voor wat betreft de rol van DNB in het toezicht op de soliditeit van individuele marktpartijen, kijkt DNB in de eerste plaats met warme belangstelling naar de nieuwe mogelijkheden die de aan de crypto's onderliggende blockchain technologie kan bieden voor de inrichting van de bedrijfsvoering van financiële ondernemingen. De mogelijkheden van blockchain in het valideren van documenten, identiteiten en transacties kunnen op tal van deelterreinen bijdragen aan een hogere efficiëntie in het dienstenaanbod van banken en verzekeraars. Het zelf experimenteren met een crypto en de onderliggende techniek, geeft DNB het inzicht en de mogelijkheden om goed toezicht te blijven houden op de vele nieuwe initiatieven die de instellingen nemen.

Verder voert DNB in haar InnovationHub gesprekken met nieuwe marktpartijen over vragen die zich voordoen bij het ontwikkelen van nieuwe producten op basis van blockchain en crypto. Dankzij onze eigen experimenten is DNB een volwaardige gesprekspartner voor de markt op deze onderwerpen.

Momenteel onderzoekt DNB of het verrichten van een combinatie van diensten waarbij crypto's worden geconverteerd naar euro's (of andere valuta) en/of omgekeerd én bovendien, daaraan gekoppeld ook een betaaldienst wordt verleent, zich kwalificeert als een uitgifte van elektronisch geld of als betaaldienst. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de uitgifte van prepaid crypto debitcards. Indien deze gecombineerde diensten als zodanig kwalificeren vallen ze onder de reikwijdte van de huidige financiële toezichtwetgeving en zijn ze vergunningsplichtig.

DNB is op dit moment geen voorstander van een verbod op crypto's. Gegeven het internationale karakter van de cryptomarkt zou een nationaal verbod lastig te handhaven zijn. Daarnaast zou dit, gegeven de zeer beperkte omvang van de cryptomarkt in relatie tot de gehele economie, een zware maatregel zijn die innovatie onnodig zou belemmeren.

Afronding

DNB ziet Bitcoin en andere crypto's niet als geld. Het speculatieve karakter van beleggen in Bitcoin en crypto's, dat meer en meer in opkomst lijkt, baart DNB wel zorgen. DNB waarschuwt daarom voor de risico's die zijn verbonden aan Bitcoin, andere crypto's en ICO's en wijst op de afwezigheid van toezicht en een garantiestelsel. In het bijzonder wijst DNB op risico's zoals witwassen en het financieren van criminaliteit, zeker op het moment dat crypto's worden omgewisseld in euro's (of andere valuta) en andersom. Ook houdt DNB eventuele handel in crypto's door onder toezicht staande instellingen in de gaten. DNB beziet, in (inter-)nationaal verband, welke stappen er aanvullend nodig zijn in het toezicht. DNB vindt de technologie achter Bitcoin, de blockchain, interessant en mogelijk veelbelovend. Daarom investeert DNB in kennis van deze technologie en experimenteert zij daarmee. Ook voert DNB gesprekken met nieuwe en bestaande partijen in de markt over mogelijke toepassingen, om zo vanuit haar rol bij te dragen aan innovatie.